

Úloha
č. 57

Kolik sponek se vejde do sklenice plné vody?

Tato úloha je vhodná pro 6. ročník ZŠ / Návrh úlohy vypracovala Martina Coufalová

KOLIK SPONEK SE VEJDE DO SKLENICE PLNÉ VODY?

?

Slyšeli jste někdy o nových materiálech, které když se nastříkají na přední okno auta, tak nemusí řidič při dešti používat stěrače? Víte, že to souvisí s vlastností vody, které se říká povrchové napětí? A my si nyní ukážeme jednoduché pokusy, kde si toto povrchové napětí přiblížíme.

POMŮCKY

- sklenice
- voda
- kancelářské sponky
- tekuté mýdlo

CÍLE

Vysvětlit na základě jednoduchého pokusu povrchové napětí vody. Objevit, jakým způsobem lze povrchové napětí změnit?

POSTUP

- 1 Naplňte sklenici až po okraj vodou.**
(dejte dětem podložku - táč a dvě skleničky, aby nechodili po třídě s plnou skleničkou a vodu dolili z té druhé po okraj)
- 2 Na lavici si odpočítejte sponky, které se podle vás vejdou do sklenice (vytvořte odhad)**
(odhad dětí bývá kolem pěti sponek, ale do sklenice se vejde až tři sta sponek, buďte tedy vybaveni dostatečným počtem)
- 3 Ověřte vaši hypotézu a postupně vkládejte kancelářské sponky do sklenice.**

Úloha
č. 57

Kolik sponek se vejde do sklenice plné vody?

Tato úloha je vhodná pro 6. ročník ZŠ / Návrh úlohy vypracovala Martina Coufalová

- 4** Nyní odpovězte, zda byla vaše hypotéza správná či nikoliv a pokuste se nalézt odůvodnění výsledku vašeho pokusu:

Jedná se o pokus zaměřený na povrchové napětí vody. Povrchové napětí je výsledkem vzájemné interakce přitažlivých sil molekul vody. Kapalina má snahu chovat se jako pružná blána. Snaží se dosáhnout stavu s nejmenší energií. Čím větší je povrchové napětí, tím vzniká dokonalejší kulatější kapička vody.

- 5** Náš pokus ale ještě nekončí. Pokuste se na hladinu vody vložit kancelářské sponky tak, aby plavaly na hladině: Vložte fotografii do protokolu:

- 6** Vyslovte hypotézu, co se stane, když na hladinu kápnete mýdlo. Vyzkoušejte:
Video [ZDE](#).

- 7** Pokuste se vysvětlit, co se stalo. Popište:

Ve chvíli, kdy kápneme mýdlo do vody, změní se její povrchové napětí. V první chvíli to způsobilo pohyb kancelářské sponky po hladině tak, jako se po hladině pohybuje vodoměrka. Podruhé se povrchové napětí natolik snížilo, že se sponka potopila.

Úloha je vhodná pro 6. ročník k výkladu o vlastnostech látek nebo pro 7. ročník k úvodu do Hydromechaniky. Je možné spojit zároveň s biologií (přírodopisem) ve společný projekt: Jak vodoměrka chodí po hladině? Zadání dostávají žáci do skupiny společně s pomůckami. Na konci hodiny sdílíme závěry. Žáci mají nejvíce rádi, když se sponka rozjede po hladině.